

DE GEVOLGEN VAN DE DAGINDELING OP HET ROOKGEDRAG

Een kwalitatief onderzoek naar de gevolgen van de dagindeling op het rookgedrag bij cliënten met het syndroom van Korsakov en gerontopsychiatrische problematiek

AANLEIDING

In het Nationaal Preventieakkoord is omschreven dat in 2030 de zorg geheel rookvrij zal zijn. Om dit doel te bereiken is het sinds 2021 verboden om in (semi)publieke en openbare gebouwen te roken (Der Nederlanden et al., 2021)¹. Het sluiten van de in pandige rookruimtes binnen instellingen met cliënten die lijden aan het syndroom van Korsakov of gerontopsychiatrische problematiek kan problemen opleveren. Daarom heeft het NVWA besloten het sluiten van in pandige rookruimtes binnen deze instellingen te overbruggen naar 1 juli 2023 (Korsakov Kenniscentrum, 2021)².

De zorginstelling Toutenburg te Noardburgum wil voor juli 2023 een alternatief hebben toegepast om de bewoners en medewerkers tegemoet te komen in het sluiten van de in pandige rookruimtes. Twee studenten Verpleegkunde aan de NHL Stenden te Leeuwarden zijn daarom in september 2021 een onderzoek gestart naar hoe de instelling deze maatregel kan implementeren. Om hiervoor een aanbeveling te kunnen doen is het van belang om vervolgonderzoek te doen binnen de instelling betreft het roken. Omdat het een breed onderwerp is, is het onderzoek gesplitst in drie onderzoeken. In dit onderzoek wordt de nadruk gelegd op het onderzoeken van de gevolgen van de dagindeling op het rookgedrag bij cliënten met het syndroom van Korsakov en gerontopsychiatrische problematiek.

DOELSTELLING

Middels dit onderzoek wordt achterhaald of de dagindeling van de cliënten, wonende te Toutenburg, gevolgen heeft op het rookgedrag.

ONDERZOEKSVRAAG

Welke gevolgen heeft de dagindeling van de cliënten, wonende te Toutenburg, op het rookgedrag?

METHODE

Dit onderzoek betreft een ontwerpgericht onderzoek, waarbij er gebruik is gemaakt van de eerste diamant van het Double Diamond-model (British Design Council, 2007)³. Dataverzameling heeft middels observaties en interviews plaatsgevonden. De interviews werden vervolgens getranscribeerd en geanalyseerd met behulp van het programma Atlas.ti.

AUTEUR

Lejla Alomerović • hbo Verpleegkunde • lejla1999@hotmail.com • 30-06-2022

Begeleiders: Gea van Dijk • Alie Ferwerda • Sonja Kuipers

RESULTATEN

De uitkomst van de methodieken laat zien dat de dagindeling van de participanten op een vrije dag vrij passief is. De participanten ondernemen op een vrije dag weinig activiteiten en wisselen het tv kijken af met het roken van tabak. Het aantal gerookte sigaretten onder participanten waarbij dagbesteding geen deel uitmaakt van hun dagindeling, ligt tussen de 25 en 40 sigaretten per dag, terwijl het aantal gerookte sigaretten bij participanten waarbij dagbesteding wel deel uitmaakt van hun dagindeling, maximaal vijftien is.

CONCLUSIE & DISCUSSIE

Conclusie

Uit dit onderzoek kan worden opgemaakt dat de dagindeling van de cliënt gevolgen heeft op het rookgedrag. Wanneer dagbesteding deel uitmaakt van de dagindeling van de cliënt, heeft de cliënt genoeg afleiding en is hij dusdanig geconcentreerd bezig dat hij niet denkt aan het opsteken van een sigaret. Cliënten waarbij dagbesteding geen deel uitmaakt van hun dagindeling vertonen echter sedentair gedrag, waardoor zij zich vervelen en alle tijd hebben om te roken.

Discussie

Het werven van de participanten is een moeizaam proces geweest, omdat de participanten wilsonbekwaam zijn en daarom hun vertegenwoordigers toestemming moesten geven voor deelname aan het onderzoek. Hierdoor zijn er participanten afgevallen en is de streef voor de streekproef, namelijk evenveel cliënten met het syndroom van Korsakov als gerontopsychiatrische problematiek, niet behaald. Daarnaast is dit onderzoek onvoldoende representatief en daarmee niet generaliseerbaar. Daardoor kan er geen uitspraak worden gedaan over de gevolgen van de dagindeling op het rookgedrag bij cliënten met het syndroom van Korsakov en gerontopsychiatrische problematiek in zorginstellingen over heel Nederland.

AANBEVELINGEN

Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek zijn er twee aanbevelingen opgesteld, namelijk het inzetten van activiteiten in de huiskamer en ontspanningsoefeningen. De literatuur suggereert om alternatieven in te zetten voor het roken tegen verveling (Berg et al., 2011)⁴. Uit de interviews blijkt dat de participanten het huidige aanbod van activiteiten betreft vrijetijdsbesteding binnen de instelling niet leuk vinden. Daarom is het advies om in een vervolgonderzoek te inventariseren wat de belangen van de cliënten zijn als het gaat om vrijetijdsbesteding. Zo kan het aantal activiteiten betreft vrijetijdsbesteding worden uitgebreid en kunnen meerdere cliënten deelnemen aan vrijetijdsbesteding, waardoor de verveling afneemt en daarmee ook het roken wordt ontmoedigd.

¹ Der Nederlanden, W.-A., Blokhuis, P., & Grapperhaus, F. B. J. (2021, 28 januari). *Staatsblad 2021, 25* | *Overheid.nl* > *Officiële bekendmakingen*. overheid. Geraadpleegd op 10 juni 2022, van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2021-25.html>

² Korsakov Kenniscentrum. (2021, 19 juli). *Gedooconstructie rookruimten specifieke patiëntgroepen [Kamerbrief]*. Geraadpleegd op 24 februari 2022, van <https://korsakovkenniscentrum.nl/nieuws/overbruggingsperiode-speciale-doelgroepen-voor-sluiting-rookruimtes>

³ British Design Council (2007). *Eleven lessons: Managing design in eleven global brands (a study of the design process)*. Design Council. Geraadpleegd op 20 november 2019 via www.designcouncil.org.uk/knowledge-resources/report/11-lessons-managing-design-global-brands

⁴ Berg, C. J., Ling, P. M., Hayes, R. B., Berg, E., Nollen, N., Nehl, E., Choi, W. S., & Ahluwalia, J. S. (2011). Smoking frequency among current college student smokers: distinguishing characteristics and factors related to readiness to quit smoking. *Health Education Research*, 27(1), 141-150. <https://doi.org/10.1093/her/cyr106>